

Kasım Ayı
Rehberlik Bülteni
2022

Ebeveyn Tutumları ve Etkileri

Anne-Baba
Tutumlarının
Temel Sınıflandırması

Anne-Baba
Tutumları

Süleymaniye
okulları

EBEVEYN TUTUMLARI VE ETKİLERİ

Anne-baba tutumları, genel olarak çocuğun yetiştirilmesinde anne ve babanın başvurduğu sözselsel ve fiziksel iletişimleri kapsar. Benimsenen bu tutum ve davranışlar, birey psikolojisi üzerinde ciddi etkiler bırakmaktadır. Psikolojisi düzgün, ruhi yapısı sağlam, karakteri olumlu yöne doğru kanallanmış çocuk yetiştirebilmek için anne ve baba tutumları çok ama çok önemlidir. Ailede var olan çocuk-ebeveyn ilişkisindeki temel faktörler; anne babanın davranışları ve kurduğu sözselsel iletişimdir. Anne ve babanın çocuklarına karşı takındığı davranışlar ve sergilediği tutumlar, çocuğun karakter ve kişilik yapısını belirleyen en temel unsurlardır. Çocuğun kişilik özelliğinin belirlenmesinde, sorun çözme becerilerinin gelişiminde ve çevresiyle etkileşiminde anne babanın tutumu büyük öneme sahiptir. Çocuk anne baba tutumlarını ve gelen geri bildirimleri taklit ederek davranış becerileri geliştirir. Buna bağlı olarak sağlıklı psikolojiye sahip olan bireylerdeki temel yapılardan biri, anne ve babanın sağlıklı tutumlarıdır. Ailede var olan çocuk-ebeveyn ilişkisindeki temel faktörler; anne babanın davranışları ve kurduğu sözselsel iletişimdir. Anne ve babanın çocuklarına karşı takındığı davranışlar ve sergilediği tutumlar, çocuğun karakter ve kişilik yapısını belirleyen en temel unsurlardır. Çocuğun kişilik özelliğinin belirlenmesinde, sorun çözme becerilerinin gelişiminde ve çevresiyle etkileşiminde anne babanın tutumu büyük öneme sahiptir. Çocuk anne baba tutumlarını ve gelen geri bildirimleri taklit ederek davranış becerileri geliştirir. Buna bağlı olarak sağlıklı psikolojiye sahip olan bireylerdeki temel yapılardan biri, anne ve babanın sağlıklı tutumlarıdır.

Anne Baba Tutumlarının Temel Sınıflandırması

Anne ve babalar tarafından çocuklara karşı sergilenen tutumları sınıflandırmak ve kategorilere ayırmak gerekirse, temel olarak Őu Şekilde özetlenebilir.

Baskıcı ve Otoriter Anne-Baba Tutumu

Aile katı, kuralcı ve disiplinlidir. Bu tutumu benimseyen ebeveynler, çocuklarına kızarak onları eleştirerek onların hoş olmayan davranışlarının önüne geçeceklerini düşünürler. Eğer bu şekilde davranmazlarsa çocuklarının sorumluluk sahibi olmalarını, ödevlerini yapmalarını sağlayamayacaklarını düşünürler. Dolayısıyla çocuklarına bağırabilir, kızabilir, ceza verebilirler ve böylelikle çocuklarına yapmaları gereken davranışları öğreteceklerini umarlar. Ancak yapılan araştırmalar, anne /baba veya her ikisinin de otoriter tutumu karşısında bu tip bir ailede büyüyen çocuğun; nazik, dürüst, disiplinli, yardımsever ve dikkatli olmasına rağmen ürkek, çekingen, kendine güveni olmayan, başkalarının etkisi altında kalabilen, duyarlı, korkak, kendi başına iş yapma yeteneği gelişmemiş bir yapıya sahip olabilme durumunu ortaya koymaktadır.

Aşırı Hoşgörülü/ Çocuk Merkezli/ İzin Verici Anne-Baba Tutumu

Bu tutum baskıcı otoriter tutumun tam tersidir. Hiç kural yoktur. Bu tip ailelerde çocuk tek hükmedendir. Aile tüm hayatını çocuğun istek ve arzusuna göre belirler. Aile çocuğa aşırı sevgi gösterir. Ebeveynlerin tutumları dengesiz ve çocuk merkezlidir. Bu tip ailelerde çocuk ne derse o olur. Anne baba sevgisini çocuğun her istediğini yaparak gösterdiğini düşünür fakat çocuğun psikolojisine bu tutumlarından dolayı zarar verdiklerinin farkında olmazlar. Böyle ailelerde yetişen çocuklar; bencil, her isteğinin hemen yerine getirilmesini isteyen bundan zevk alan, paylaşmayı bilemeyen, çevresi ile ilişki kurmakta güçlük yaşayan, sevgi arsız, kural tanımayan, doyumsuz kişilik yapılarına sahip olabilmektedirler. Ev hayatı ve sosyal hayatta geçimsiz, sosyal yönleri zayıf ve benmerkezci bir yapıya sahip bir görünüm çizerler. Okul gibi bir ortama girdiğinde uyum konusunda güçlük yaşayabilir ve kurallara karşısında zorlanabilirler. Kuralları delmeyi kendilerine hak görürler. Bu nedenle de başarısızlık yaşama ihtimalleri çok yüksektir. Okula başladığında kurallara uymakta zorlanır. Öğretmenini dinlemeyebilir, eşyalara zarar verebilir. Bu tutum çocuğun okulda, arkadaşlarıyla olan ilişkisinde ve akademik başarısında sorunlar yaşamasına neden olur.

Kararsız ve Dengesiz Anne-Baba Tutumu

Bu tip aileler genellikle anne ve babanın iyi anlaşamadığı ve her iki tarafın da baskın karaktere sahip olduğu ailelerdir. Ebeveynlerden birinin koyduğu kuralı diğer ebeveyn ihlal eder. Anne / babanın çocukla ilgili bir konuda ak dediğine, diğeri kara diyebilmekte çocuk hangisine uyacağına karar verememekte çoğunlukla kararsız kalarak herhangi bir tepki vermemeyi tercih etmektedir. Bu durumda çocukta iç çatışmaların gelişmesine neden olabilir. Bu tip ailelerde yetişen çocuklar genellikle kararsız, her türlü etkilenmeye açık, tutarsız, çabuk karar değiştirebilen çocuklardır. Aynı zamanda duygusal açıdan sağlıklı bir yapıya sahip olmaları da mümkündür.

Reddedici Anne-Baba Tutumu

İlgisiz ve kayıtsız tutum, anne-babanın çocuğun ihtiyaçlarını karşılamaması, çocuğun dışlanması ve yalnız bırakılması ile oluşan ebeveyn tutumudur. Bu tutum, çocuk açısından oldukça olumsuzdur. Çünkü karşısında ne fikirle giderse gitsin reddedecek bir aile yapısı vardır. Bu tür ailelerde çocuk, ilgi görmek için hep çabalar ancak karşılık bulamaz. Dışlanan, yalnız bırakılan çocukta saldırganlık eğilimleri gözlenebilir. Bu tutumla yetişen çocuklar, kendisinden daha zayıf olanı ezme, tüm çevresine karşı nefret besleme, kimseye güvenememe, çevresindekilere düşmanca tutum sergileme düşüncelerine sahip olabilirler. Bu tür çocuklar, yetişkinlik dönemlerinde de kendilerine güvenleri olmadığı gibi karşılarındaki bireylere de güvenemezler.

Anne-Baba Tutumları

Tutarsız Tutum

Bu tip ailede genelde kurallar yok anlık çözümler, anlık kavgalar ve anlık mutluluklar vardır. Çocuk için konulan kuralların bazen çok katı bir şekilde uygulandığı, bazen de hiç yokmuş gibi davranıldığı tutumlar; çocukta güvensizlik, kurallara karşı kayıtsızlık, çözümün parçası olmayı reddetme, kararsız ve kişilsiz karakter yapısı meydana gelebilmektedir.

Mükemmeliyetçi Tutum

Bu tip aileler, kendilerinin yaşayamadıklarını çocuklarına yaşatma arzusu içerisinde. Bu durum da oldukça sağlıksızdır. Genellikle benmerkezci bireylerin oluşturduğu bu tip ailelerin çocuklarında; yaptığı işi beğenmeme, yetersiz olduğu duygusu, devamlı olarak başkalarını mutlu etmeye çalışma duyguları görülebilir. Yetişkinlik döneminde de bu algısını, hem ikili ilişkilerinde hem de sosyal ilişkilerinde sürdürmek isteyecek ve bu durum birçok problem yaşamasına sebep olabilecektir.

Aşırı Koruyucu Tutum

Aşırı koruyucu anne baba tutumunu benimseyen ebeveyn çocuğuna müdahaleci yaklaşır ve çocuğunu sürekli kontrol eder. Çocuk, sürekli anne babası tarafından engellemelerle karşılaşır. Çocuğun; her an kontrol edildiği, kendi davranış ve kararlarında yeterince özgür olmadığı bir aile yapısında sağlıklı bir gelişim göstermesi mümkün değildir. Anne baba, çocuğun kendini tanımasına, geliştirmesine fırsat vermez. Çocuk, anne babaya bağımlı olur, tek başına hareket etmekten korkar. Zira aşırı koruyucu anne baba tutumunun hüküm sürdüğü bir ailede büyüyen çocuklar; aileye aşırı bağımlı, duygusal açıdan zayıf, özgüveni olmayan, karar verme sürecinde başkalarına bağımlı ve yönlendirilmeye açık, sıkıştırıldığında başkalarına suç atabilecek yapıda bir karaktere sahip olabilirler. Bu bağımlılık hali, yetişkinlikte de devam edebilmekte, bağımsız davranmakta, yeteneklerini açığa çıkarıp kendisini gerçekleştirmekte sorun yaşayabilirler.

Hořgörlü ve Güven Verici Anne-Baba Tutumu

Bu aile tipi, ideal aile yapısına uygundur. Bu tür bir ailede yetişen bireyler, "birey" olmanın farkında olarak yetiştirilmişlerdir. Bu tutumun egemen olduğu ailelerde temel kural ve kısıtlamalar haricinde çocuklar özgür bir şekilde, fakat sorumluluklarının bilincinde olarak yetişirler. Aile içerisinde görüşlerini ifade etmeleri için desteklenirler. Sevgi ve hoşgörü ile büyüyen birey, yeteneklerinin farkına varır ve kendini geliştirir. Psikolojik şiddete karşı kendini koruyabilir, psikolojik şiddet yaşadığında buna nasıl son vereceğini fark eder ve uygulamaya koyar. Birey olmanın ayırdına varan çocukların özgüvenleri tam, iş birliğine hazır, dengeli, mutlu, arkadaş canlısı ve sosyal ilişkileri kuvvetli kişiler olurlar. Geleceğin ideal yetişkin adaylarıdır.

Sonuç olarak; Anne babaların tutumları, çocuklar üzerinde oldukça büyük bir etkiye sahiptir. Bu nedenle de atılan her adımda dikkatle ve özenle davranılması gerekmektedir. Üstelik ebeveynlerin çocuklarına karşı takındıkları tutumlar, onların ilerdeki ebeveynliklerini de etkileyecektir. Bu doğrultuda çocuğunuzla ilgili yaşadığınız farklı problemlerin sebeplerinden birinin de sizin tutumlarınız olabileceğini söylemek yanlış olmaz. Eğer ki çocuğunuzda duygusal sorunlar ve davranış bozuklukları söz konusu ise bunun tedavisinin önemli bir kısmı da sizin anne- baba tutumlarınızı irdelemekten ve değiştirmekten geçecektir.

Süleymaniye
okulları

Çocuklarımızın **Geleceği İçin** *Sağlam* Bir Temel

0 850 420 19 59

www.suleymanie.k12.tr

[www](#) [f](#) [v](#) [t](#) [i](#) /suleymanieokullari